

[Sogaard.]

står usikre over for det nye mandskab, og selv om erfaringen på længere sigt er den bedste læremester, vil en tidligere tilvænning måske kunne give bedre resultater, samtidig med at frasorteringerne måske yderligere kunne indskrænke de såkaldte affærer.

De, der måske har de bedste forudsætninger for at klare mandskabsbehandlingen, er vel nok dem, der i forvejen har været engageret som ledere i sportsorganisationer, ungdomsforeninger o. s. v. De har en tilvænning derfra, som på forhånd giver dem de bedste chancer for at klare sig i forhold til mandskabet på en fornuftig måde. For en del af de andre unge, som altså ikke har været engageret på denne måde, gælder det, at disse altså skal forsøge at tilegne sig lederindstillingen, samtidig med at uddannelsen af mandskabet finder sted. Det kan jo givetvis somme tider afstedkomme vanskeligheder.

Det er jo også sådan, at de, der er tættest på geledet i det daglige arbejde, er de værnepligtige befalingsmænd. De skal forsøge at få hver enkelt mand, gruppe, halvdeling eller deling til at arbejde som en velsmurt maskine. Eksercits og våben-tjeneste skal indøves om og om igen, indtil det sidder fast, og det kan naturligvis somme tider virke sløvende på nogle og irriterende på andre. Spørgsmålet kan nok rejses, om alle disse øvelser er lige nødvendige. Der er sikkert en del af de mere formelle ting, f. eks. i forbindelse med eksercitsen, som udmærket kunne forsvinde uden skade. Og der vil givetvis også være adskillige ting i forbindelse med de såkaldte chokøvelser — det, man populært kalder turene — som i hvert fald i forhold til moderne psykologi fuldstændig vil falde igennem.

Den unge mand, der kommer ude fra det civile liv og pludselig efter nogle dages overgang skal forsøge at omstille sig til denne autoritære form, kan vel ofte have svært ved at forstå, at alt dette er nødvendigt. Han forstår ikke altid, hvad der ligger bag de befalinger, der gives ham, og han forstår ikke, hvorfor alle de formelle former skal overholdes, og heller ikke altid, at de hårde øvelser igangsættes for på nogle få måneder at gøre ham til en vel-disciplineret, god soldat.

Spørgsmålet i denne forbindelse er, om der ikke er for langt et spring mellem de mere moderne undervisningsformer i det civile liv og den måde, hvorpå det foregår i forsvaret; og det, der for os i det høje ting bl. a. må være formålet, må jo nok så meget være, at den gode vilje, som de unge stiller med, før de skal ind, også i så høj grad, som det overhovedet er muligt, bliver bevaret, til de skal hjemsendes. Det skulle jo gerne være sådan i et demokratisk lands forsvar, at disse unge ikke i deres første egentlige møde med samfundets krav bliver direkte negative af dette møde. Alene det at mange af de unge ser adskillige af deres kammerater slippe for militærtjenesten og fortsætte med at tjene penge, kan vel nok en gang imellem lægge en vis dæmper på begejstringen for deres værnepligt. På den anden side er det vel forståeligt, således som de nuværende forhold er, at de militære chefer hurtigst muligt skal have sat skik på mandskabet, så det bliver til et dueligt kompagni. Det ligger jo i hele ordningen fra forsvarsforliget af 1960, hvori beredskabsstyrken er indbygget.

Men selv om vi altså stadig skal bibeholde kravet om et effektivt forsvar, er det min opfattelse, at noget må kunne rettes til det bedre i forholdet mellem værnene og mandskabet. Jeg har i denne forbindelse med interesse læst den kronik, som orlogskaptajn Eggert Petersen havde i dagbladet Aktuelt den 28. oktober, og hvori han opstiller 10 forslag til en helhedsløsning af forsvarets demokratisering. Den højtærede forsvarsminister har allerede i sin redegørelse samme dag trukket nogle af de ting frem, som artiklen i mere detaljerede former indeholder, og jeg skal ikke kommentere disse forslag yderligere.

Jeg er for mit vedkommende tilfreds med de bemærkninger, som den højtærede forsvarsminister er fremkommet med med henblik på overvejelserne om nedsættelse af et udvalg, hvis opgave det vil være at analysere uddannelsens former og indhold og samtidig fremkomme med forslag til en nyordning, der kan bringe uddannelsen op til de krav, et moderne samfund må stille. Mit parti er indstillet på fornuftige reformer på det bestående grundlag, dog således at effektiviteten ikke slippes, men måske endog forbedres gennem nye reformer.